

Sygn. akt **III AUa 112/22**

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 22 marca 2023 r.

Sąd Apelacyjny w Poznaniu III Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący: sędzia Roman Walewski

Protokolant: Krystyna Kałużna

po rozpoznaniu w dniu 22 marca 2023 r. w Poznaniu na posiedzeniu niejawnym

sprawy **S. S. w miejsce którego wstąpili M. S., D. S.**

przeciwko **Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych II Oddział w P.**

o emeryturę górniczą

na skutek apelacji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych II Oddział w P.

od wyroku Sądu Okręgowego w Koninie

z dnia 13 grudnia 2021 r. sygn. akt III U 596/21

1. oddala apelację;
2. zasądza od pozwanego Zakładu Ubezpieczeń Społecznych II Oddział w P. na rzecz M. S. i D. S. solidarnie kwotę 240 zł tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego w postępowaniu apelacyjnym.

	sędzia Roman Walewski	
--	-----------------------	--

UZASADNIENIE

Decyzją z dnia 30 kwietnia 2021r. znak: (...) Zakład Ubezpieczeń Społecznych II Oddział w P. Inspektorat w K. odmówił S. S. prawa do emerytury górniczej, bowiem nie udokumentował 25 lat pracy górniczej i równorzędnej z pracą górniczą.

Organ rentowy po uzyskaniu wyjaśnień od pracodawcy uznał, że wnioskodawca udowodnił 21 lat, 7 miesięcy i 26 dni okresów pracy górniczej. Do okresów pracy górniczej ZUS zaliczył okres zatrudnienia w wymiarze pojedynczym od 1 kwietnia 1996r. do 23 kwietnia 2017r., od 25 kwietnia 2017r. do 7 października 2020r. i od 9 października 2020r. do 28 lutego 2021r. Natomiast do ustalenia prawa do emerytury górniczej organ rentowy nie uznał okresów zatrudnienia od 1 lutego 1994r. do 31 marca 1996r. na stanowisku wymienionym w załączniku nr 2 pkt 6 rozporządzenia MPiPS z 23 grudnia 1994r. w sprawie określenia niektórych stanowisk pracy górniczej oraz stanowisk pracy zaliczanych w wymiarze półtorakrotnym przy ustalaniu prawa do górniczej emerytury lub renty.

Organ rentowy wskazał, że z dokumentów nadesłanych z zakładu pracy wynika, iż wnioskodawca pracował na stanowiskach operatora sprzętu rolniczego na odkrywce i operatora sprzętu pomocniczego, budowlanego i drogowego, natomiast pracodawca nie potrafił wyjaśnić, jakiego rodzaju pojazdy prowadził i jakie czynności wówczas wykonywał.

Organ rentowy wskazał również, że do ustalenia prawa do emerytury nie uznano w wymiarze półtorakrotnym okresów pracy górniczej od 1 sierpnia 2011r. do 31 października 2012r. jako zatrudnienie na stanowisku wymienionym w załączniku nr 3 dziale III pkt 7 rozporządzenia MPiPS z 23 grudnia 1994r. oraz od 1 listopada 2012r. do 28 lutego 2021r. jako zatrudnienie na stanowisku wymienionym w załączniku nr 3 dziale III pkt 5 ww. rozporządzenia.

Zdaniem ZUS z dokumentów i wyjaśnień przekazanych przez zakład pracy wynika, że w ww. okresach wnioskodawca zajmował stanowiska: operator urządzeń za i wyładowniczych oraz operator koparki wielonaczyniowej, a przekazana przez pracodawcę dokumentacja dotycząca zakresu wykonywanych czynności na ww. stanowiskach nie potwierdza jednoznacznie, że w ww. okresie wnioskodawca wykonywał pracę w przodkach bezpośrednio przy urabianiu i ładowaniu urobku oraz przy innych pracach przodkowych, przy montażu, likwidacji i transporcie obudów, maszyn urabiających, ładujących i transportujących w przodkach oraz przy głębianiu szybów i robotach szybowych.

Od powyższej decyzji odwołanie złożył S. S.. Wniósł o zmianę decyzji i przyznanie prawa do emerytury górniczej. Wskazał, że 6 listopada 2019r. złożył po raz pierwszy wniosek o emeryturę górniczą, a ZUS decyzją z 30 kwietnia 2020r. odmówił mu prawa do emerytury twierdząc, że udowodnił 20 lat 6 miesięcy i 18 dni okresów pracy górniczej w wymiarze pojedynczym. Odwołujący podniósł, że odwołał się od tej decyzji, a Sąd Okręgowy w Koninie postanowieniem z 15 stycznia 2021r. w sprawie III U 528/20 umorzył postępowanie. W trakcie postępowania organ rentowy na polecenie sądu wyliczył mu hipotetyczny okres pracy górniczej, który na dzień 28 października 2019r. wyniósł 23 lata 10 miesięcy i 12 dni.

Dalej odwołujący wskazał, że od 28 października 2019r. przepracował w (...) A. w likwidacji do dnia 28 lutego 2021r. Podniósł, że okres pracy od 1 lutego 1994r. do 31 marca 1996r. powinien być zaliczony do emerytury górniczej w wymiarze pojedynczym, natomiast okresy od 1 sierpnia 2011r. do 31 października 2012r. i od 1 listopada 2012r. do 28 lutego 2021r. powinny być zaliczone w wymiarze półtorakrotnym.

W dniu 25 czerwca 2021r. S. S. zmarł, a w jego prawa wstąpili spadkobiercy - M. S. i D. S., którzy podtrzymali złożone przez wnioskodawcę odwołanie.

Sąd Okręgowy III Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w K. ,wyrokiem z dnia 13 grudnia 2021 r. (sygn. akt III U 596/21) zmienił zaskarżoną decyzję w ten sposób, że przyznał S. S. prawo do emerytury górniczej, począwszy od daty złożenia wniosku do daty zgonu, tj. do dnia 25 czerwca 2021 r. a nadto zasądził od pozwanego na rzecz M. S. i D. S. solidarnie kwotę 180 zł - tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego.

Podstawą rozstrzygnięcia wyroku sądu I instancji były następujące ustalenia i rozważania.

S. S. (ur. (...)) złożył w dniu 7 listopada 2019. wniosek o przyznanie prawa do emerytury górniczej. Zawniósł również o przekazanie środków zgromadzonych na rachunku w otwartym funduszu emerytalnym na dochody budżetu państwa. We wniosku oświadczył, że nadal pozostaje w stosunku pracy z (...) A..

Do wniosku dołączył świadectwo wykonywania pracy górniczej i równorzędnej z pracą górniczą z 28 października 2019r. wystawione przez (...) A., ewidencję dniówek półtorakrotnych za okres zatrudnienia od sierpnia 2011r. do września 2019r., zaświadczenie o zatrudnieniu i wynagrodzeniu, a także odpis karty zasiłkowej.

W świadectwie wykonywania pracy górniczej i równorzędnej z pracą górniczą z 28 października 2019r. pracodawca potwierdził, że S. S. jest zatrudniony w (...) A. od 1 lutego 1994r. do nadal i wykonywał stale i w pełnym wymiarze pracę górniczą określoną w art. 50c ust. 1 pkt 4 ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych na stanowiskach według rozporządzenia MPiPS z dnia 23 grudnia 1994r. w okresach:

- od 1 lutego 1994r. do 31 marca 1996r. - kierowca - operator samochodowego sprzętu technicznego na odkrywce - zał. 2 pkt 6,

- od 1 kwietnia 1996r. do 31 grudnia 1996r. - operator sprzętu pomocniczego i technologicznego na odkrywce - zał. 2 pkt 22,

- od 1 stycznia 1997r. do 31 lipca 2011r. - operator przenośników taśmowych na odkrywce i jego pomocnik - zał. 2 pkt 13.

Ponadto w świadectwie tym pracodawca wskazał, że wnioskodawca wykonywał stale i w pełnym wymiarze pracę górniczą określoną w art. 50d ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych na stanowiskach według rozporządzenia MPiPS z dnia 23 grudnia 1994r. w okresach:

- od 1 sierpnia 2011r. do 31 października 2012r. - rzemieślnik zatrudniony na odkrywce bezpośrednio w przodku stale i w pełnym wymiarze czasu pracy na koparkach i zwalówarkach, wykonujący prace górnicze, mechaniczne, elektryczne i hydrauliczne przy obsłudze, konserwacji, montażu i demontażu tych maszyn i urządzeń - zał. 3 cz. III pkt 7,

- od 1 listopada 2012r. do nadal - operator koparek wielonaczyniowych i zwalówek na odkrywce - zał. 3 cz. III pkt 5.

W związku ze złożonym przez odwołującego wnioskiem o emeryturę ZUS wszczął postępowanie wyjaśniające z pracodawcą.

W toku trwającego postępowania wyjaśniającego pracodawca poinformował, że S. S. od 1 lutego 1994r. do 31 marca 1996r. zajmował stanowiska operator sprzętu rolniczego na odkrywce i operator sprzętu pomocniczego, budowlanego i drogowego,

a miejscem wykonywania pracy była odkrywka A..

Pracodawca wskazał, że w aktach osobowych nie ma informacji, jakim pojazdem wnioskodawca kierował i jakie czynności wykonywał, a z uwagi na brak osób dozoru, które w ówczesnym czasie pracowały na odkrywce nie jest możliwym przedstawienie charakterystyki stanowiska pracy.

W 1995r. wnioskodawca zrobił uprawnienia na operatora sprzętu pomocniczego, tj. operatora spycharki (...)i operatora spycharki do 110 KW. Wnioskodawca nie pracował wówczas bezpośrednio pod maszyną. Dalej pracodawca wyjaśnił, że od 1 sierpnia 2011r.

do 31 października 2012r. wnioskodawca zajmował stanowisko operatora urządzeń za i wyładowczych na odkrywce, a miejscem wykonywania pracy była odkrywka A., natomiast ewidencję dniówek sporządzono na oddziale.

Natomiast od 1 listopada 2012r. S. S. pracuje na stanowisku operatora koparki wielonaczyniowej na odkrywce i jest operatorem maszyny przy zdejmowaniu nadkładu, a miejscem wykonywania pracy jest odkrywka A.. Pracodawca dołączył charakterystykę stanowiska pracy operatora koparki wielonaczyniowej na odkrywce.

Po przeprowadzeniu postępowania wyjaśniającego organ rentowy przyjął, że odwołujący udowodnił 20 lat, 6 miesięcy i 18 dni okresów pracy górniczej i decyzją z 30 kwietnia 2020r odmówił mu prawa do emerytury górniczej.

Organ rentowy uznał, że wnioskodawca wykonywał pracę górniczą w wymiarze pojedynczym od 1 kwietnia 1996r. do 23 kwietnia 2017r. i od 25 kwietnia 2017r. do 28 października 2019r.

Natomiast do ustalenia prawa do emerytury górniczej nie uznano okresu pracy wnioskodawcy od 1 lutego 1994r. do 31 marca 1996r. oraz w wymiarze półtorakrotnym nie uznano okresu zatrudnienia od 1 sierpnia 2011r. do 28 października 2019r.

Od powyższej decyzji odwołał się S. S., który następnie pismem z 17 grudnia 2020r. cofnął odwołanie. Organ rentowy wyraził zgodę na cofnięcie odwołania. Wobec powyższego Sąd Okręgowy w Koninie postanowieniem z 15 stycznia 2021r. w sprawie III U 538/20 umorzył postępowanie.

W trakcie postępowania ZUS na polecenie Sądu wyliczył okres pracy wnioskodawcy przy przyjęciu w wymiarze półtorakrotnym okresów od 1 sierpnia 2011r. do 23 kwietnia 2017r. i od 25 kwietnia 2017r. do 28 października 2019r. i wskazał, że odwołujący udowodniłby wówczas 23 lata 7 miesięcy i 25 dni okresów pracy górniczej.

W dniu 11 marca 2021r. S. S. złożył kolejny wniosek o przyznanie prawa do emerytury górniczej. Zawnioskował również o przekazanie środków zgromadzonych na rachunku w otwartym funduszu emerytalnym na dochody budżetu państwa.

Do wniosku dołączył świadectwo pracy z 28 lutego 2021r. wystawione przez (...) A. w likwidacji, zaświadczenie o wykonywaniu pracy górniczej z dnia 28 lutego 2021 r., ewidencję dniówek półtorakrotnych za okres od stycznia 2019r. do lutego 2021r.

W zaświadczeniu o wykonywaniu pracy górniczej i równorzędnej z pracą górniczą z 28 lutego 2021r. pracodawca potwierdził, że S. S. po wystawieniu świadectwa pracy górniczej z dnia 28 października 2019r., od 29 października 2019r. do 28 lutego 2021 r. wykonywał prace jako operator koparek wielonaczyniowych i zwalowarek na odkrywce według załącznika nr 3 część III pkt 5 do rozporządzenia MPiPS z 23 grudnia 1994r.

W związku ze złożonym przez odwołującego wnioskiem o emeryturę ZUS wszczął postępowanie wyjaśniające z pracodawcą.

W toku trwającego postępowania wyjaśniającego pracodawca poinformował, że S. S. od 29 października 2019r. do 28 lutego 2021r. zajmował stanowisko operatora koparki wielonaczyniowej na odkrywce, a miejscem wykonywania pracy jest odkrywka A., oddział górniczy (...). Wnioskodawca był operatorem koparki (...)

Po przeprowadzeniu postępowania wyjaśniającego organ rentowy przyjął, że odwołujący udowodnił 21 lat, 7 miesięcy i 26 dni okresów pracy górniczej i decyzją z 30 kwietnia 2021r. odmówił mu prawa do emerytury górniczej.

ZUS uznał, że wnioskodawca wykonywał pracę górniczą w wymiarze pojedynczym od 1 kwietnia 1996r. do 23 kwietnia 2017r., od 25 kwietnia 2017r. do 7 października 2019r. i od 9 października 2020r. do 28 lutego 2021r. Natomiast do ustalenia prawa do emerytury górniczej nie uznano okresu pracy wnioskodawcy od 1 lutego 1994r. do 31 marca 1996r. oraz w wymiarze półtorakrotnym nie uznano okresu zatrudnienia od 1 sierpnia 2011r. do 31 października 2012 i od 1 listopada 2012r. do 28 lutego 2021r.

S. S. podjął pracę w Kopalni (...) w dniu 1 lutego 1994r. na stanowisku operatora sprzętu rolniczego na odkrywce w (...) (...) A. (...).

Faktycznie wnioskodawca zajmował się wówczas czyszczeniem tras przenośnikowych i wykonywał prace związane z przesuwaniem przenośników. Niekiedy zbierał również uszkodzone zestawy nośne i złom. Wszystkie te prace wykonywał ręcznie, nie jeździł wówczas żadnym sprzętem.

Od 1 kwietnia 1996r. odwołujący został przeniesiony na stanowisko operatora sprzętu pomocniczego i technologicznego na odkrywce, a zakres jego obowiązków nie uległ zmianie.

Od 1 stycznia 1997r. powierzono mu obowiązki operatora przenośników taśmowych na odkrywce w Oddziale (...).

W dniu 1 sierpnia 2011r. S. S. został przeniesiony na stanowisko operatora urządzeń za i wyładowniczych na odkrywce. Pracował wówczas na Oddziale (...) A. (...). Wchodził w skład brygady obsługującej koparkę (...) która zajmowała się zdejmowaniem nadkładu. Koparka ta posiadała dwie kabiny. W jednej kabinie pracował operator koparki, a w drugiej operator urządzeń za i wyładowniczych. Z uwagi na to, że wnioskodawca nie miał jeszcze ukończonego kursu operatora koparki, obsługiwał urządzenie za i wyładownicze na koparce, a jego praca była nadzorowana.

W Kopalni istniała praktyka, zgodnie z którą, aby móc zostać operatorem koparki, należało pracować przez okres jednego roku na koparce.

Urządzenie za i wyładowcze było integralną częścią koparki, połączoną z koparką mostem i znajdowało się w tej części koparki, w której odbywało się zrzucanie urobku na przenośnik taśmowy. Wnioskodawca sterował z kabiny taśmami przenoszącymi urobek i stołem wyładowczym.

W okresie od 24 sierpnia 2011r. do 24 października 2011r. S. S. uczęszczał na kurs operatorów specjalistycznych, wielostanowiskowych maszyn zwałujących i urabiających. W dniu 26 października 2012r. uzyskał kwalifikacje do zatrudnienia na stanowisku operatora specjalistycznych wielostanowiskowych maszyn zwałujących i urabiających: koparki (...) w Zakładzie (...) w T..

W związku z powyższym, w dniu 1 listopada 2012r. odwołujący został przeniesiony na stanowisko operatora koparki wielonaczyniowej na odkrywce. Pracował wówczas w kabinie koparki i za pomocą odpowiednich urządzeń sterował koparką.

Na podstawie tak ustalonego stanu faktycznego sąd I instancji wydał zaskarżony wyrok uznając, że odwołanie zasługuje na uwzględnienie.

Sąd Okręgowy wskazał, że przedmiotem sporu w niniejszym postępowaniu była ocena, czy wnioskodawca wykazał 25-letni okres pracy górniczej, w tym szczególnie, czy możliwe jest ustalenie, że w okresie od 1 lutego 1994r. do 31 marca 1996r. odwołujący wykonywał pracę górniczą oraz, czy w okresach od 1 sierpnia 2011r. do 31 października 2012r. i od 1 listopada 2012r. do 28 lutego 2021r. wykonywał pracę górniczą przodkową.

Zdaniem sądu I instancji wyniki postępowania dowodowego przeprowadzonego przez Sąd pozwoliły na przyjęcie, że odwołujący w okresie od 1 lutego 1994r. do 31 marca 1996r. wykonywał stale i w pełnym wymiarze pracę, o której mowa w art. 50c ust. 1 pkt 4 ustawy emerytalnej i fakt ten bezspornie potwierdzili świadkowie.

W okresie od 1 lutego 1994r. do 31 marca 1996r. odwołujący był zatrudniony na stanowisku operatora sprzętu (...) na odkrywce w Oddziale (...) A. (...). Faktycznie jednak zajmował się czyszczeniem tras przenośnikowych i wykonywał prace związane z przesuwaniami przenośników, a niekiedy zbierał uszkodzone zestawy nośne i złom.

Do jego obowiązków należało utrzymywanie ruchu na przenośnikach taśmowych. Wszystkie te prace wykonywał ręcznie, nie jeździł wówczas żadnym sprzętem. Swoje obowiązki wykonywał na odkrywce A.. Charakter prac wykonywanych przez odwołującego w ww. okresie kwalifikuje się do prac zaliczanych do pracy górniczej zgodnie z art. 50c ust. 1 pkt 4 ustawy emerytalnej.

W ocenie Sądu przeprowadzone postępowanie potwierdziło, że w kolejnych spornych okresach od 1 sierpnia 2011r. do 31 października 2012r. i od 1 listopada 2012r. do 28 lutego 2021r. wnioskodawca zajmował się wyłącznie pracą na odkrywce bezpośrednio w przodku. Swoje obowiązki wykonywał stale i w pełnym wymiarze czasu pracy na koparce wielonaczyniowej, której zadaniem jest wydobywanie kopaliny. Praca odwołującego odbywała się wyłącznie w przodku eksploatacyjnym, czyli w tej części wyrobiska eksploatacyjnego, w której urabia się skałę, czyli węgiel brunatny i nadkład łącznie z kopalinami towarzyszącymi, a która obejmuje skarpy urabianego zbrocza oraz tę część poziomów roboczych, na których aktualnie pracują maszyny urabiające.

W okresie od 1 sierpnia 2011r. do 31 października 2012r. odwołujący pracował jako operator urządzeń za i wyładowczych. Swoje obowiązki wykonywał na koparce wielonaczyniowej, a urządzenie za i wyładowcze, które obsługiwał było integralną częścią koparki nadkładowej (...). Odwołujący był wówczas odpowiedzialny za zrzucanie urobku na przenośnik taśmowy.

Natomiast od 1 listopada 2012r. do 28 lutego 2021r. wnioskodawca pracował jako operator koparki wielonaczyniowej i zajmował się zdejmowaniem nadkładu. W tych okresach S. S. swoje obowiązki wykonywał stale i w pełnym wymiarze

czasu pracy na kopalni nadkładowej. Tym samym przyjąć należy, że wnioskodawca faktycznie wykonywał pracę, o jakiej mowa w załączniku nr 3 część III punkt 5.

Doliczenie do już udowodnionych okresów pracy górniczej okresu zatrudnienia od 1 lutego 1994r. do 31 marca 1996r. w wymiarze pojedynczym oraz okresu od 1 sierpnia 2011r. do 28 lutego 2021r. powoduje, że odwołujący udokumentuje 27 lat 4 miesiące i 2 dni pracy górniczej.

Wobec powyższego Sąd Okręgowy uznał, że wnioskodawca udowodnił okres wykonywania 25 lat pracy górniczej i równorzędnej w tym co najmniej 15 lat pracy górniczej o jakiej mowa w art. 50c ust. 1, a tym samym spełnił wszystkie warunki, o których mowa w art. 50c ust 2 ustawy emerytalnej.

W związku z powyższym sąd ten, na podstawie art. 477¹⁴ § 2 k.p.c. zmienił zaskarżoną decyzję w ten sposób, że przyznał S. S. prawo do emerytury górniczej, począwszy od daty złożenia wniosku do daty zgonu, tj. do dnia 25 czerwca 2021r. (pkt 1 wyroku).

O kosztach zastępstwa procesowego Sąd Okręgowy orzekł na podstawie art. 108 § 1, 98 § 1 i 99 k.p.c. w zw. z § 9 ust. 2 rozporządzenia z dnia 22 października 2015r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych (t.j. Dz.U.2018.265) (pkt 2 wyroku).

Apelację od wyroku, zaskarżając go w całości, wniósł pozwany organ rentowy, który zarzucił:

1. naruszenie przepisu postępowania, tj. art. 233 § 1 k.p.c. poprzez przekroczenie zasady swobodnej oceny dowodów i błędne ustalenie na podstawie zgromadzonych w sprawie dowodów, że odwołujący w okresie od dnia 1.02.1994r. do 31.03.1996r. wykonywał pracę górniczą o której mowa w art. 50c ust. 1 pkt 4 ustawy z 17 grudnia 1998r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (tekst jedn. Dz.U. z 2021r. poz. 291 tj.), podczas gdy w tym okresie odwołujący zajmował się zbieraniem złomu co nie jest pracą górniczą,

2. naruszenie przepisu postępowania, tj. art. 233 § 1 k.p.c. poprzez przekroczenie zasady swobodnej oceny dowodów i błędne ustalenie na podstawie zgromadzonych w sprawie dowodów, że odwołujący w okresie od 1.08.2011r. do 31.10.2012r. wykonywał pracę górniczą w przodku, o której mowa w art. 50d ust. 1 pkt 1 ustawy emerytalnej, podczas gdy z zebranego w sprawie materiału dowodowego nie wynika, że odwołujący w okresie tym pracę taką wykonywał,

3. naruszenie prawa materialnego art. 50c ust. 1 pkt 4 i 50d ust. 1 pkt 1 ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych poprzez uznanie spornych okresów pracy górniczej za okresy pracy górniczej i okresy pracy górniczej kwalifikowanej do której stosuje się przelicznik 1,5,

4. naruszenie prawa materialnego art. 50a ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych poprzez przyznanie odwołującemu prawo do emerytury górniczej w sytuacji gdy odwołujący nie posiada wymaganego co najmniej 25 letniego okresu pracy górniczej i równorzędnej z pracą górniczą.

Wskazując na powyższe zarzuty skarżący wniósł o zmianę zaskarżonego wyroku i oddalenie odwołania oraz o zasądzenie od odwołującego na rzecz organu rentowego kosztów zastępstwa sądowego za obie instancje wg norm przepisanych.

Odwołujący, reprezentowany przez fachowego pełnomocnika, w odpowiedzi na apelację wniósł o jej oddalenie i o zasądzenie kosztów zastępstwa procesowego za instancję odwoławczą według norm przepisanych.

Sąd Apelacyjny zważył, co następuje.

Apelacja okazała się bezzasadna i jako taka podlegała oddaleniu.

W ocenie Sądu Apelacyjnego, sąd I Instancji przeprowadził wyczerpujące postępowanie dowodowe, a zebrany materiał poddał wszechstronnej ocenie z zachowaniem granic swobodnej oceny dowodów przewidzianej przez art. 233 § 1 k.p.c.

Na tej podstawie Sąd Okręgowy poczynił prawidłowe ustalenia faktyczne i rozważania prawne, które tutejszy Sąd w pełni podziela i przyjmuje za własne bez potrzeby ponownego ich przytaczania.

Spór w analizowanej sprawie sprowadzał się do rozstrzygnięcia ,czy odwołujący legitymuje się wymaganym okresem 25 lat pracy górniczej i równorzędnej.

W ocenie Sądu Apelacyjnego sąd I instancji prawidłowo ustalił, że na dzień wydania zaskarżonej decyzji odwołujący legitymował się okresem znacznie ponad 25 lat pracy górniczej i równorzędnej.

Na wstępie wskazać należy wskazać podstawy prawne rozstrzygnięcia.

Zgodnie z art. 50a ust. 1 ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (t.j. Dz.U.2022.504.), górnicza emerytura przysługuje pracownikowi, który spełnia łącznie następujące warunki :

1) ukończył 55 lat życia;

2) ma okres pracy górniczej wynoszący łącznie z okresami pracy równorzędnej co najmniej 20 lat dla kobiet i 25 lat dla mężczyzn, w tym co najmniej 10 lat pracy górniczej określonej w art. 50c ust. 1;

3) nie przystąpił do otwartego funduszu emerytalnego albo złożył wniosek o przekazanie środków zgromadzonych na rachunku w otwartym funduszu emerytalnym, za pośrednictwem Zakładu, na dochody budżetu państwa.

Według ustępu 2 tego przepisu wiek emerytalny wymagany od pracowników wynosi 50 lat dla kobiet mających co najmniej 20 lat, a mężczyzn co najmniej 25 lat pracy górniczej i równorzędnej, w tym co najmniej 15 lat pracy górniczej, o której mowa w art. 50c ust. 1.

Natomiast według art. 50c ust. 1 pkt 4 ustawy za pracę górniczą uważa się zatrudnienie między innymi na odkrywce w kopalniach siarki i węgla brunatnego przy ręcznym lub zmechanizowanym urabianiu, ładowaniu oraz przewozie nadkładu i złoża, przy pomiarach w zakresie miernictwa górniczego oraz przy bieżącej konserwacji agregatów i urządzeń wydobywczych, a także w kopalniach otworowych siarki oraz w przedsiębiorstwach i innych podmiotach wykonujących roboty górnicze dla kopalń siarki i węgla brunatnego, na stanowiskach określonych w drodze rozporządzenia przez ministra właściwego do spraw zabezpieczenia społecznego, w porozumieniu z ministrem właściwym do spraw gospodarki i ministrem właściwym do spraw gospodarki złożami kopalin.

Przepis ten zawiera ustawową definicję zwykłej pracy górniczej.

Natomiast zgodnie z art. 50 d ust. 1 powołanej ustawy, zawierającym ustawową definicję pracy górniczej kwalifikowanej, przy ustalaniu prawa do górniczej emerytury pracownikom zatrudnionym pod ziemią oraz w kopalniach siarki lub węgla brunatnego zalicza się w wymiarze półtorakrotnym następujące okresy pracy na obszarze Państwa Polskiego:

1) w przodkach bezpośrednio przy urabianiu, ładowaniu i zwałowaniu urobku oraz przy innych pracach przodkowych, przy montażu, likwidacji i transporcie obudów, maszyn urabiających, ładujących, transportujących i zwałujących w przodkach oraz przy głębieniu szybów i robotach szybowych;

2) w drużynach ratowniczych.

Na podstawie art.50 d ust.3 do chwili obecnej nie zostało wydane stosowne rozporządzenie wykonawcze dlatego też, zgodnie z treścią art. 194 ustawy, w tym zakresie nadal znajduje zastosowanie rozporządzenie wydane na podstawie delegacji zawartej w poprzednio obowiązujących przepisach tj. rozporządzenie Ministra Pracy i Polityki Socjalnej z dnia 23 grudnia 1994r. w sprawie określenia niektórych stanowisk pracy górniczej oraz stanowisk pracy zaliczanej w wymiarze półtorakrotnym przy ustalaniu prawa do górniczej emerytury lub renty (Dz.U.1995.2.8).

Wobec treści zarzutów apelacyjnych należy zauważyć, że na etapie postępowania apelacyjnego spór w analizowanej sprawie zdaje się dotyczyć dwóch okresów zatrudnienia odwołującego wskazanych w świadectwie wykonywania pracy górniczej i równorzędnej z pracą górniczą:

- od 1 lutego 1994r. do 31 marca 1996r. - kierowca - operator samochodowego sprzętu technicznego na odkrywce - zał. 2 pkt 6,

- od 1 sierpnia 2011r. do 31 października 2012r. - rzemieślnik zatrudniony na odkrywce bezpośrednio w przodku stale i w pełnym wymiarze czasu pracy na koparkach i zwałowarkach, wykonujący prace górnicze, mechaniczne, elektryczne i hydrauliczne przy obsłudze, konserwacji, montażu i demontażu tych maszyn i urządzeń - zał. 3 cz. III pkt 7,

Zdaniem Sądu Apelacyjnego zarzuty apelacji stanowią jedynie bezzasadną polemikę z prawidłowymi ustaleniami Sądu Okręgowego. Do tego cytuje się tam wybiórczo zeznania świadków, w szczególności zeznania świadka D. L..

Wbrew sugestiom skarżącego, zdaniem sądu odwoławczego, z zeznań tych w żadnym razie nie wynika, aby praca odwołującego w pierwszym spornym okresie polegała na prowadzeniu pojazdu zbierającego złom.

Zdaniem Sądu Apelacyjnego w pierwszym ze spornych okresów, jak to ustalono w sposób nie budzący wątpliwości, odwołujący wykonywał pracę określoną w załączniku nr 2 pkt 8 do rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Socjalnej z dnia 23 grudnia 1994r. w sprawie określenia niektórych stanowisk pracy górniczej oraz stanowisk pracy zaliczanej w wymiarze półtorakrotnym przy ustalaniu prawa do górniczej emerytury lub renty (Dz.U.1995.2.8) – konserwatora tras przenośnikowych na odkrywce.

Tak jak to wskazano w odpowiedzi na apelację, do jego obowiązków należało wówczas zbieranie ręczne na ładowarkę, która jechała obok, złomu czyli uszkodzonych zestawów z przenośników, po ich wymianie w trasie przenośnika. Ponadto do jego obowiązków należało ręczne przesuwanie przenośników taśmowych, jak również ich ręczne czyszczenie z węgla lub piasku.

Odwołujący czyścił zatem przenośniki, usuwał zużyte części (złom) na ładowarkę obsługiwaną przez innego pracownika. Bez wątplenia zatem pierwszy sporny okres pracy odwołującego odpowiadał definicji pracy górniczej przewidzianej przez ustawę, bowiem pracował on wówczas na odkrywce przy przewozie (transportie) nadkładu i złoża, do czego niewątpliwie służyły przenośniki, za których prawidłową pracę wówczas odpowiadał.

Również w sposób nie budzący wątpliwości ustalono w sprawie, że w okresie od 1 sierpnia 2011r. do 31 października 2012r. odwołujący pracował jako operator urządzeń za i wyładunkowych. Nie było też sporu, że swoje obowiązki wykonywał wówczas na koparce wielonaczyniowej, pracującej w przodku eksploatacyjnym. Urządzenie za i wyładunkowe, które obsługiwał było integralną częścią koparki nadkładowej (...). Odwołujący był wówczas odpowiedzialny za zrzucanie urobku na przenośnik taśmowy.

Symptomatyczne, że pozwany choć jak twierdzi, podziela pogląd o pierwszeństwie regulacji ustawowej nad zawartą w rozporządzeniu, to co do drugiego spornego okresu opiera się wyłącznie na zapisach zawartych w załącznikach do rozporządzenia wykonawczego.

Abstrahując od tej niekonsekwencji należy zauważyć, że brak spójności pomiędzy nazewnictwem stanowisk pracy używanych przez (...) S.A. wynikającym z zapisów zawartych w wewnętrznych aktach prawnych obowiązujących u tego pracodawcy, a nazewnictwem stanowisk używanym w Rozporządzeniu Ministra Pracy i Polityki Socjalnej z dnia 23 grudnia 1994 r. w sprawie określenia niektórych stanowisk pracy górniczej oraz stanowisk pracy zaliczanej w wymiarze półtorakrotnym przy ustalaniu prawa do górniczej emerytury lub renty (Dz. U. 1995.2.8) - nie może powodować ujemnych konsekwencji dla odwołującego.

Dowody zebrane w sprawie, zdaniem sądu odwoławczego dają pełną podstawę do twierdzenia, że w drugim ze spornych okresów odwołujący, jako operator urządzenia za i wyładunkowego na koparce, pracował w przodku bezpośrednio przy ładowaniu urobku i nadkładu oraz był prawidłowo kwalifikowany jako pracownik wykonujący pracę, o której mowa w zał. 3 cz. III pkt. 7 jako rzemieślnik zatrudniony w przodku stale i w pełnym wymiarze czasu pracy na koparkach przy obsłudze tej maszyny.

Z zeznań świadków K. M. i K. N. w sposób bezsporny wynika, że w tym okresie S. S. wykonywał wraz z nimi swoją pracę w przodku bezpośrednio przy urabianiu i ładowaniu urobku oraz przy innych pracach przodkowych.

Jak zeznawali ci świadkowie, w Kopalni (...) okres pracy jako operatora urządzeń za i wyładowniczych był okresem, kiedy dany pracownik przygotowywał się do uzyskania uprawnień operatora koparki.

Pracował wówczas na koparce i pod nadzorem operatora koparki wykonywał czynności operatora. Dotyczyło to wszystkich operatorów. Nie można bowiem było uzyskać uprawnień operatora koparki bez takiego przygotowania na stanowisku nazywanym przez pracodawcę operator urządzeń za i wyładowniczych.

Podkreślić należy, że przy ocenie, czy ubezpieczony wykonywał pracę górniczą, w tym w wymiarze półtorakrotnym, nie można skupiać się wyłącznie na nazwie zajmowanego stanowiska pracy, ale należy badać, jakie czynności wykonywał on w okresie, który poddawany jest badaniu.

Tym samym nie ma również decydującego znaczenia dokonana przez pracodawcę kwalifikacja zajmowanego przez pracownika stanowiska pracy, jak i ewentualna zmiana tej kwalifikacji na podstawie protokołu komisji weryfikacyjnej.

O uznaniu pracy za pracę górniczą w rozumieniu omawianych przepisów nie decyduje bowiem treść wymienionych dokumentów, ale charakter czynności faktycznie wykonywanych przez pracownika (por. Wyrok Sądu Apelacyjnego w Poznaniu - III Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych z dnia 5 stycznia 2021 r. III AUa 314/20).

Natomiast od 1 listopada 2012r. do 28 lutego 2021r. wnioskodawca pracował jako operator koparki wielonaczyniowej i zajmował się zdejmowaniem nadkładu. W tym okresie S. S. swoje obowiązki wykonywał stale i w pełnym wymiarze czasu pracy na koparce nadkładowej pracującej w przodku.

Tym samym przyjęć należy, że wnioskodawca faktycznie wykonywał pracę, o jakiej mowa w załączniku nr 3 część III punkt 5. Dodać należy, że okresu tego pozwany zdawał się nie kwestionować w wywiedzionej apelacji.

Jak wykazała to informacja pozwanego sporządzona na żądanie sądu I instancji, doliczenie spornych okresów pracy do tych

, które pozwany uznał za udowodnione spowodowało, że odwołujący wykazał łącznie 27 lat 4 miesiące i 2 dni pracy górniczej.

Tym samym odwołujący spełnia wszystkie przesłanki niezbędne do przyznania emerytury górniczej.

Wobec uznania, że zarzuty apelacyjne były bezzasadne oraz mając na uwadze powyższe ustalenia faktyczne i rozważania prawne, na podstawie art. 385 k.p.c., należało orzec o oddaleniu złożonej w niniejszej sprawie apelacji (pkt 1 wyroku).

Rozstrzygnięcie o kosztach postępowania apelacyjnego zawarte w pkt 2 zapadło w oparciu o art. 98 § 1 i 3 k.p.c. w zw. z art. 99 k.p.c. oraz na podstawie § 9 ust. 2 w zw. § 10 ust. 1 pkt 2 z rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z 22.10.2015 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych.

sędzia Roman Walewski